

**Avgvstini Valerii, Veronensis Episcopi, De Rhetorica
Ecclesiastica Libri III. Perqvam Ervditi**

Valiero, Agostino

Coloniae, 1582

Quid sit commotio, & quòd Stoici, qui omnes affectiones appellârunt morbos, & idò eas extirpandas censuerunt, vehementer errauerint: & qua ratione bonæ à malis distinguuntur. Cap. III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69050](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69050)

hisce temporibus maximè conueniunt: quando quidè magna orbis terra pars, sathana tyrannide oppressa, immanissimo Turcarum tyranno, eius ministro, subiecta est ita, vt ciuitatum, prouinciarum, rerum publicarum, atq; illustrium regnorum, qua in eius manus venerunt, commemoratione, populis diuina iustitia terrorem orator possit incutere. Verùm calamitatem humanã cupiens ante oculos ponere, vt deterreat à vitijs, lamentationes Hieremiæ prophetæ diligenter legat, quas S. etiam Gregorius Nazianzenus, vt ipse in quadam oratione scripsit, in rerum prosperitate legere consueuerat: vt ea ratione seipsum temperaret. Iam verò quoniam nullus est præstator magister, à quo mentes in Deum trahi possint, quàm sanctus Spiritus; idè precibus, et sanctis sacrificijs inuocandus est, atq; inuitandus, vt ipse pro Christiano oratore loquatur, ipse suggerat, ipse doceat. Quamobrè hortamur clericos, vt neq; hanc commotionis partem, neq; vllam aliarum adhibeant; immò ne ad dicendum quidem audeant assurgere, nisi inuocato Spiritu sancto, & nisi corde puro & contrito, illud semper in animo habentes; Spiritus sanctus effugit fictum, & non habitat in anima subdita peccatis.

Quid sit commotio, & quòd Stoici, qui omnes affectiones appellârunt morbos, & idè eas extirpandas censuerunt, vehementer errauerint: & qua ratione bonæ à malis distinguuntur. Cap. III.

CV M commotio sit quedam mentis incitatio, sine qua ingrata & exanguis fit oratio; dabit operam Eccle-

Ecclesiasticus orator, vt, quemadmodum sanguis per totum corpus diffunditur, ita in omnibus orationis partibus quaedam insint, quae ad commouendum valeant; nunquam probabit Stoicos philosophos, qui humanitatem extirpantes, omnes affectiones morbos appellabant. Sed potius sciat vtiliter à benignissimo patre Deo hominibus datas, ad eius nominis gloriam, ad animarum salutem, & ad populi etiam Christiani vtilitatem; illudque verissimum esse, medias esse affectiones inter virtutes & vitia: sed distingui etiam posse hac ratione, nimirum si sursum ferantur, si in caelum dirigantur, oriri virtutes: si in terra depresso iaceant, nasci vitia; verbi causa, si concupiscibilis illa vis, quae est in hominis anima, in caelum dirigatur, laudabiles & verè Christianae oriuntur affectiones, amor Dei & proximi, gaudium, tedium huius seculi, timor periculorum, quae imminet in hac vita, atque etiam iustus dolor, quod nobis ipsi iter impediamus ad caelestem illam patriam, & spes ac sancta quaedam confidentia, quam, resignationem in Deum, nobis licet appellare; sin autem vis illa deorsum tendit, omnia peccata inde nascuntur: inde cupiditas inanis gloriae, inde auaritia, inde turpis voluptas nascitur. Eadem ratione si irascendi vis illa, diuinitus hominibus tradita, sursum feratur, excitatur & alitur praestantissima affectio, quae dicitur zelus; & cum ad inferiores corrigendos adhibetur, est nutritrix disciplina & correctionis magistra; ex qua, veluti ex fonte oriuntur Christianae virtutes, fortitudo, martyrium, constantia, magnanimitas, Christiana aequitas, & quaedam alia, quas philosophi ignorauerunt.

Quod